

[Haugberg.]

vejarbejder venter på at blive udført. Det er nu ikke noget nyt; det var noget, man også kendte i årene før krigen. Men hvis man skal vurdere et sådant forhold ud fra den betragtning, at kommunerne kommer ud for en urimelig økonomisk belastning, er der også andre faktorer, man må tage hensyn til. Den højtærede minister nævnte nogle tal, og de blev ikke særlig højt vurderet af den ærede ordfører for forslagsstillerne, men jeg vil alligevel også tillade mig at nævne nogle tal, som jeg mener man bør tage i betragtning, når man har dette problem til debat.

I 1937—38 var sognekommunernes vejudgifter 23,6 mill. kr., og i 1946—47 — det er det sidste tal — var kommunernes vejudgifter 43,1 mill. kr. Her er altså tale om en vejudgiftsforøgelse, som betyder knap en fordobling. Men ser man så på kommunernes indtægter i samme periode — og dem mener jeg også man bør tage i betragtning, hvis man vil danne sig et rigtigt billede af forholdene —, viser det sig, at sognekommunernes indtægter i 1937—38 var 1 290,6 mill. kr., men deres skattemæssige indtægter var i 1946—47 3 308 mill. kr. Sammenholder man nu disse vejudgifter med indtægterne i kommunerne, får man ikke det indtryk, det ærede medlem vil fremkalde, at kommunerne gennem vejudgifterne bliver udsat for en urimelig økonomisk belastning, tværtimod, det modsatte synes næsten at være tilfældet.

Læser man den tale, som det ærede medlem holdt i april måned, da vi behandlede et tilsvarende forslag, ser man, at det ærede medlem her var inde på en betragtning, som han også var inde på i dag, idet han særlig nævnte de tyndt befolkede kommuner i Jylland. I dag talte han om, hvorledes de store lastbiler ødelagde de ikke helt velfunderede veje. Det er måske rigtigt, og det er måske også et spørgsmål, man bør overveje. I april måned nævnte det ærede medlem bl. a., at der var kommuner, som havde været udsat for en meget stærk kørsel med brunkul og tørv, og som i den anledning havde fået ekstra store vejudgifter. Det er sikkert også rigtigt, men jeg finder ikke, det er en helt nøjagtig besked at give om et sådant forhold. Der hører mere til. Har det ærede medlem undersøgt, om de kommuner, der har haft disse store udgifter på grund af brunkuls- og tørvekørsel, ikke også har haft en forholdsvis større indtægtsforøgelse? Det er dog noget, man bør se på, når man vil begrunde et sådant forslag. Det er i hvert fald sivet ud, at der i mange, mange tilfælde

ved salg af disse brunkulslejer og tørvemoser har været mægtigt store fortjenester, ikke blot ved salget, men også ved produktionen. Nu indrømmer jeg, at det måske ikke er sikkert, at disse indtægter er faldet netop i de kommuner, hvor man har haft de særlig store vejudgifter, men jeg synes, at hvis man skal have hold på spørgsmålet, så man kan vurdere det, må man undersøge, om der er kommuner, der af den grund, det ærede medlem her har fremført, virkelig er blevet særlig hårdt ramt uden at få tilsvarende indtægter. Jeg vil gerne spørge det ærede medlem, om han har undersøgt dette forhold eller har kendskab dertil. Jeg synes, det vil være værdifuldt at vide besked.

Jeg synes altså ikke, man kan sige, som det her er fremført, at kommunerne kommer ud for en urimelig økonomisk belastning på grund af vejudgifterne. Det er oplyst af den højtærede minister, at ved gennemførelse af det tilsvarende forslag i foråret opnåede de en forøgelse på 10 mill. kr., fra 40 mill. kr. til 50 mill. kr.

Nu stiller det ærede medlem sammen med sine medforslagsstillere forslag om en yderligere forøgelse på 15 mill. kr. Heroverfor må jeg sige, at jeg synes, spørgsmålet først bør undersøges, og jeg synes også, at man skal skaffe sig i hvert fald nogen garanti for, at de penge, kommunerne får, bliver anvendt til vejarbejder. Under det i foråret foreliggende lovforslags behandling udtalte det ærede medlem hr. Victor Larsen sig også for en sådan garanti for, at pengene ikke bare går i kommunens kasse, således at det blot medfører en lavere skat, en lavere ligningsprocent. Vil man endelig forøge disse tilskud yderligere end sket er i foråret, er det i høj grad påkrævet, da tallene synes at vise, at man ikke har anvendt disse penge særligt til vejarbejder, at vi finder frem til en ordning, hvorved man skaffer sig garanti for, at pengene virkelig bliver anvendt til påkrævede vejarbejder.

Tallene viser også, i hvert fald på baggrund af sognekommunernes vejudgifter, at sognekommunerne i virkeligheden er relativt godt stillet økonomisk. Der er ingen, der kan vide noget om, hvorvidt kommunerne også i fremtiden vil være det, og derfor tror jeg, at hvis man vil tjene sognekommunernes virkelige interesse, skal man sørge for, at den gæld, som kommunerne har i anledning af det forskud, de har fået på disse motorafgifter, bliver betalt hurtigst muligt.

Ministeren venter, at forslaget vil blive henvist til et udvalg. Det finder jeg meget påkrævet, og jeg erklærer mig villig til at